

An aerial photograph of a lush green landscape. A winding asphalt road with white dashed lines curves through the scene. A river with a rocky bed flows through the center. The surrounding area is densely forested with various types of trees.

Terminologisk metod för samanvändbara metadata på svenska statistikmyndigheten SCB

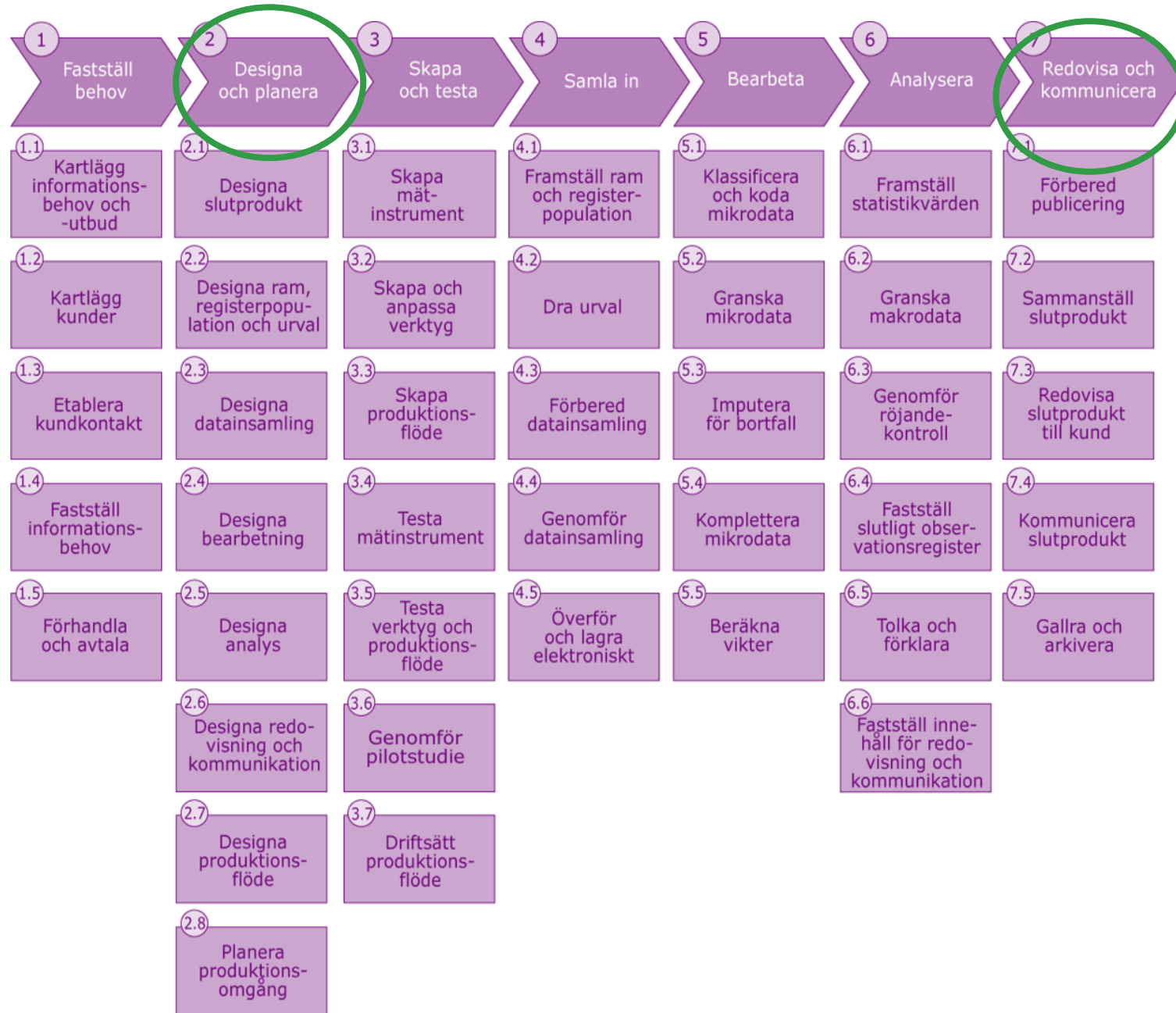
Karin Hansson
språkvårdare

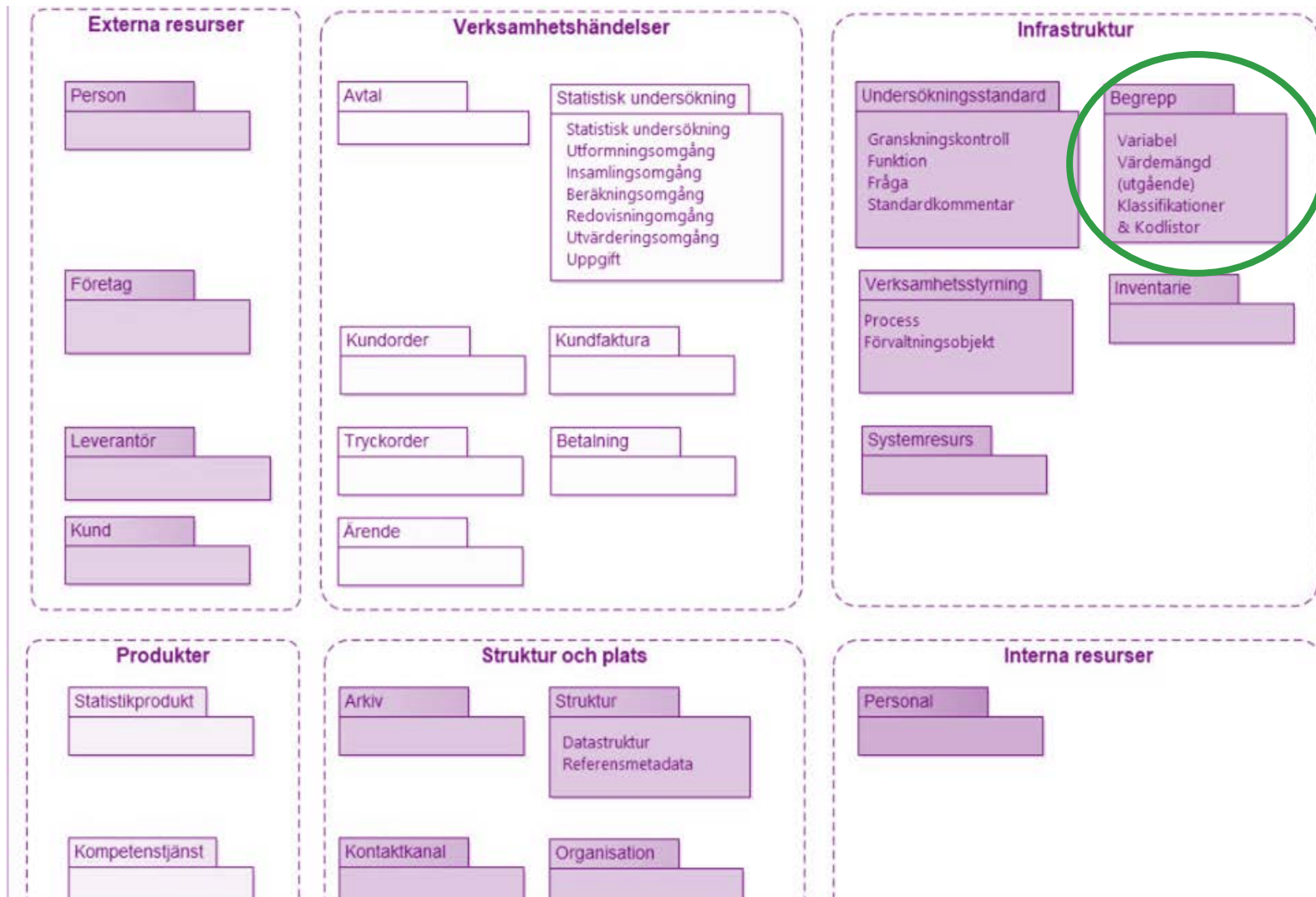
SCB

Behovet av begreppsarbete på SCB

- I huvudsak: Enhetliga metadata och förklara fackord som förekommer i statistikinformationen på www.scb.se.
- Det finns inte ETT naturligt hem för begreppsarbetet. Det ledde till problem.
- Kommunikationsavdelningen har huvudansvaret för webbordlistan med syftet att göra det lättare att hitta, förstå och använda statistiken. Denna del ligger i delprocess 7 "Redovisa och kommunicera".
- Avdelningen för process, metod och utveckling ansvarar för metadata med huvudsyftet att göra det lättare att jämföra statistik mellan undersökningar och på så vis få ut mera fakta ur dem. Denna del ligger framför allt i delprocess 2 "Designa och planera".
- Nu försöker vi etablera ett samordnat begreppsarbete på terminologisk grund på SCB med olika kompetenser: verksamhetsarkitektur, ämnesstatistik, terminologi och språkvård/klarspråk.

Begrepp i metadata är en del av infrastrukturen och ingår tidigt i statistikproduktionsprocessen, som vi såg på förra bilden.

Mål: enklare att jämföra

- Det som SCB vill uppnå på detta område med begreppsarbetet är att ensa språket. Målet är att variabler som heter samma ska betyda samma, vilket ju överensstämmer med grundprincipen för terminologi.
- Med enhetliga metadata kan man jämföra mellan undersökningar och på så vis få ut mer av statistiken.

Undersökning A

- Ålder
- Kön
- **Sysselsättning**
- Medborgarskapsland
- Födelseland

Undersökning B

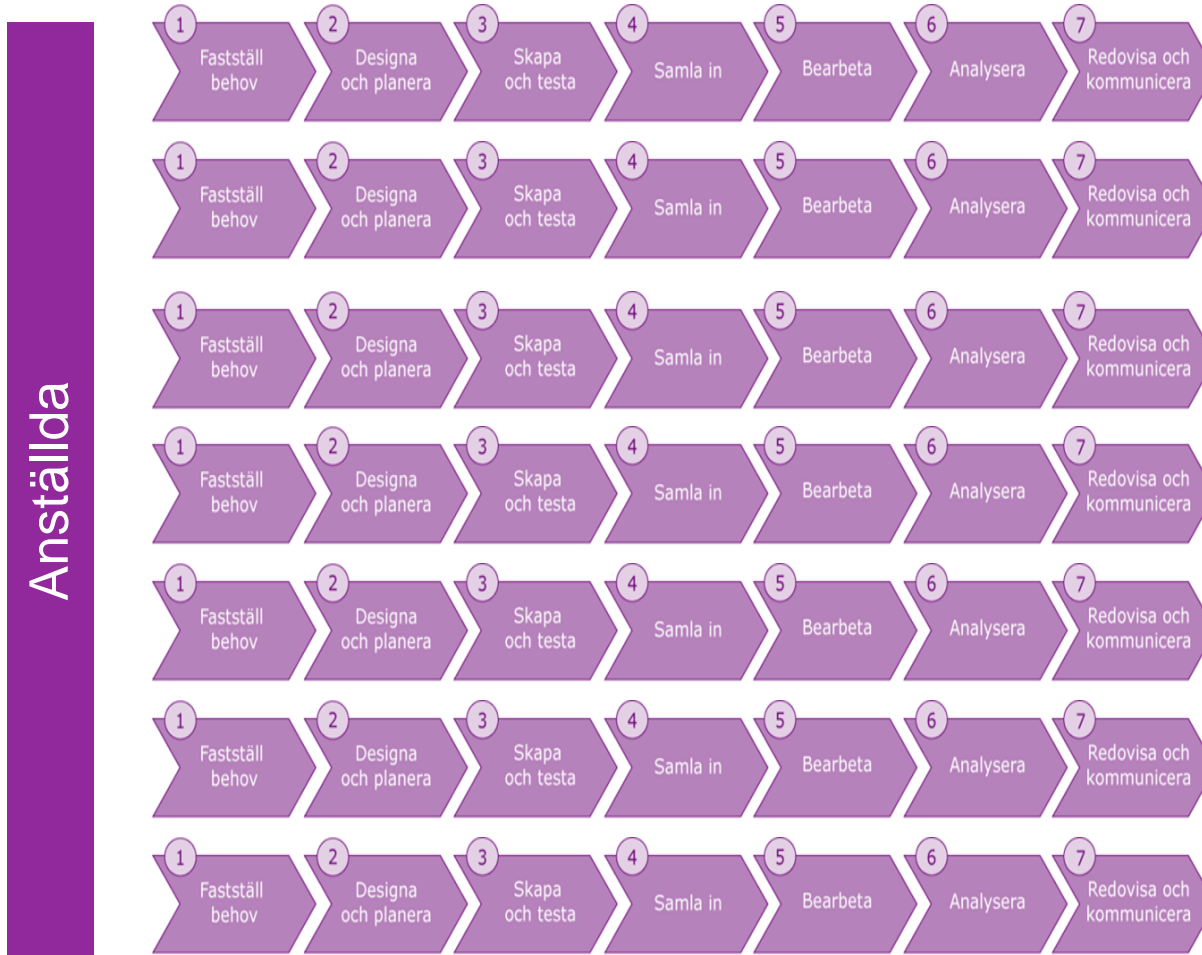
- Ålder
- Kön
- **Sysselsättning**
- Utbildning
- Bostadsort

Undersökning C

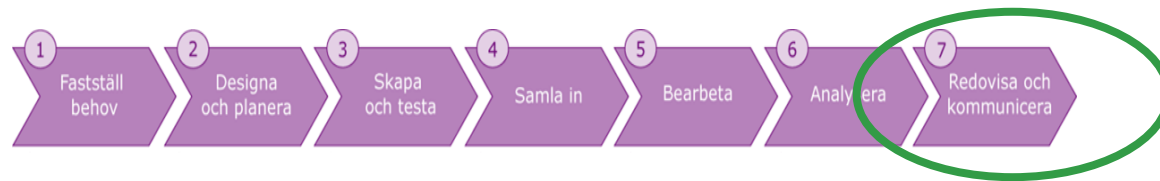
- Ålder
- Kön
- **Sysselsättning**
- Inkomst
- Antal fiskedagar

Begreppsarbete sker i varje undersökning och potentiellt kan man ha hur många variabler som helst som heter samma men inte är samma, en per undersökning. Målet är t.ex. att "anställd" ska användas överallt med samma betydelse, verksamhetsarkitektur är en viktig kompetens för att samordna begreppsarbetet.

Begreppen kommer till tidigt i processen och först i sista steget når de användarna, t.ex. så här i form av rubriker och etiketter i tabeller. Och då rör vi oss in i ordlistearbetets domäner. Detta visar att begreppsarbetet inom metadata och begreppsarbetet inom webbordlistan bäst betraktas som två tillämpningar av ett SCB-gemensamt begreppsarbete. Från språkhåll vill vi poängtera att alla typer av begreppsarbete har en språklig sida som på något vis når användare vilket inte alltid är självklart ur ett verksamhetsarkitekturperspektiv.

Befolkningen 15-74 år (AKU), 1000-tal efter kön, ålder, arbetskraftstillhörighet och månad

	2018M12	2019M01	2019M02
Män			
15-19 år			
Sysselsatta	52,3	60,4	53,2
Arbetslösa	14,0	21,8	28,5
20-24 år			
Sysselsatta	184,0	183,3	194,2
Arbetslösa	26,6	32,7	36,1
Kvinnor			
15-19 år			
Sysselsatta	69,9	63,5	72,2
Arbetslösa	19,4	24,5	29,9
20-24 år			
Sysselsatta	185,9	156,4	158,8
Arbetslösa	20,0	25,5	23,1

Anställda pappor tar ut fler dagar med föräldrapenning

Publicerad: 2018-10-24

Pappor som driver företag tar ut färre dagar med föräldrapenning under barnets första levnadsår än pappor som är anställda. Företagarpapporna tar ut ungefär en vecka mindre jämfört med anställda pappor – oavsett hur mammans sysselsättning ser ut.

Ungefär 100 000 barn föds varje år i Sverige och deras vårdnadshavare har rätt att ta ut dagar med föräldrapenning. SCB har tittat på hur uttaget av dessa dagar skiljer sig mellan anställda och företagare.

När ett barn föds har vårdnadshavare ungefär åtta år på sig att ta ut dagarna. Det blir svårt att göra en analys för alla de åren eftersom det kräver att familjesituationen inte ändras. Det kräver också att föräldrarna är sysselsatta på samma sätt över hela tidsperioden. Därför analyseras i ett första steg uttaget under barnets första levnadsår för barn som inte har några syskon.

Utgångspunkten här är att föräldraparet består av en man och en kvinna.

Artikel bygger på

[Longitudinell integrationsdatabas för sjukförsäkrings- och arbetsmarknadsstudier \(LISA\)](#)

Senaste artiklarna

[Fler barn bor i storstäder i framtiden](#)

[Kraftig prisutveckling för pizzor från pizzerior](#)

[Svenskarna arbetar ideellt för 131 miljarder](#)

[Höginkomsttagare flyttar till samma område](#)

[Arbetslös – inte samma sak hos SCB och Arbetsförmedlingen](#)

[Visa alla artiklar](#)

[Klassifikationer och standarder](#) +[Kvalitet och framställning](#)[SCB:s mikrodatabaser](#)[Sök i dokumentationer](#)[Klassifikationsdatabasen](#)[Om dokumentationen](#)**Ordlista**[Statistiska metoder](#) +[Statistikguiden](#) +

Ordlista

Här förklarar vi statistiska termer och andra fackord som förekommer på webbplatsen.

Ordlistan är under uppbyggnad, den är alltså inte komplett. Har du frågor eller synpunkter på ordlistan? Mejla då Statistiskservice på information@scb.se eller ring 010-479 50 00.

A

[+ anställda](#)[+ anställda](#)[+ arbetslösa](#)[+ asylsökande](#)

B

[+ befolkningstäthet](#)[+ BNI](#)[+ BNP](#)[+ bortfall](#)[+ bortfallsobjekt](#)

Webbordlistan

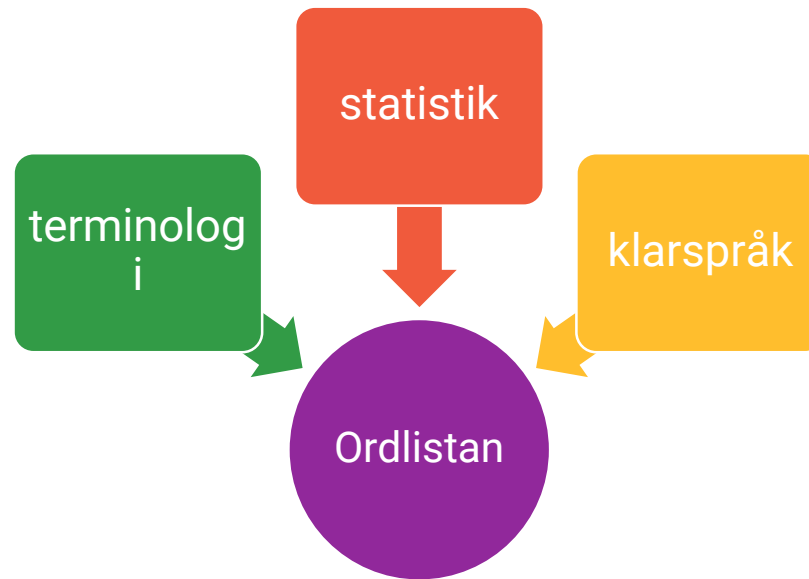
- Syfte: stötta statistikanvändare i att hitta, förstå och använda statistisk information genom att förklara statistiska termer och andra fackuttryck
- Man kan bläddra i den, söka i den, man kan komma till enskilda poster via googlesökning, men framför allt vill vi att man ska få hjälp direkt där man är.
- Man hade försökt dra igång terminologiarbete eller begreppsarbete på SCB tidigare, anordnat nåt seminarium och liknande men det ledde inte till något långvarigt
- Först 2012 kom det igång som ett begränsat projekt på KOM
- 2018 började samarbetet mellan språkvård och metadata i och med att språkvårdaren blev inbjuden att vara med i en grupp tillsammans med bl.a. en verksamhetsarkitekt.

”Trojkamodellen”

Nyckeln till framgång med webbordlistan:
tre kvalitetsdimensioner (och kompetenser) som måste
uppfyllas och ingen av dem får uppfyllas på bekostnad av
någon av de andra två.

Nu har verksamhetsarkitektur och metadata tillkommit – kanske
omformar vill till en ”fyrspannsmodell”?

Ur ordlistan

Bara "äkta" termer får en definition

⊖ inflyttningsland

Definition

land som en person flyttar till vid utvandring från Sverige

Förklaring

I SCB:s statistik är inflyttningslandet det land dit en person har utvandrat från Sverige.

Exempel

Om en person flyttar från Sverige till Finland är inflyttningslandet Finland.

Ur ordlistan

Exempel på fackuttryck inom statistiken som inte är en term men behöver förklaras.

⊖ **sysseisatta**

Förklaring

Denna kategori består av underkategorierna i arbete och sysseisatta frånvarande hela veckan.

⊖ **sysseisatta frånvarande hela veckan**

Förklaring

Denna grupp består av personerna i kategorin sysseisatta som tillfälligt är borta från sitt arbete hela den undersökta veckan, till exempel på grund av semester, sjukdom, ledighet för vård av barn, studier eller värnpliktstjänstgöring.

Hjälp där man är (ur statistiknyhet)

Orden som ingår i ordlistan är markerade i texten. När man klickar visas definitionen (eller förklaringen, om definition saknas).

Tjänstesektorns produktionsvärde ökade

Produktionen inom tjänstesektorn ökade med 1,6 procent i september 2019 jämfört med motsvarande period föregående år, i kalenderkorrigerade siffror. Handelsbranschen var den tjänstebransch som bidrog mest till näringslivets totala utveckling med ett bidrag på 1,0 procentenheter, efter en ökning på 7,0 procent i fasta priser.

förädlingsvärde

nettot mellan värdet av produktionen av en vara eller tjänst och värdet av den förbrukning som går åt för denna produktion

[Hela ordlistan](#)

[Stäng](#)

värde ökade

med 0,2 procent i kalenderkorrigerade tal jämfört med motsvarande period 2018. I fasta priser utan kalenderkorrigering var ökningen en ökning med 1,4 procent.

Byggverksamhet, som står för 8,8 procent av näringslivets totala **förädlingsvärde**, bidrog till näringslivets totala utveckling med 0,1 procentenheter.

Tack!

Karin.hansson@scb.se

